

Jan Scheinost: „Gotický“ fašismus

Vhled do dvou ročníků revue Stěžeň Jana Scheinosta: příspěvek k dějinám domácího odporu proti demoliberalismu.

„U demokracie vývoj končí a dosažený stav je prohlášen demokratickými ideology za definitivní kralování blaženství na světě, za ráj, v němž se pokrok snoubí s humanitou. Demokraté nikde nenaznačují, že by jejich odpůrci mohli mít sebemenší naději na nějakou změnu – třeba za staletí. Jsou chiliasty, jejich pravda je konečná.“ Stěžeň

Jan Scheinost, katolík a fašista, nenáviděl I. republiku. Už proto, že v jejím základu stál „presbyteriánský demokratismus“, tedy demokracie, počínající se v reformaci, v té reformaci, která první podkopala a popřela v náboženství hierarchický princip. Byl přesvědčen, že pro obnovu řádu je třeba se inspirovat v době, která ještě reformaci neznala a zároveň je dobou nejvyšší slávy českého státu – v gotice.

Zajisté nejde jen o pyšně vlající praporce, pestrost suken, barvy erbů, lesk mečů Přemyslovců, Lucemburků a jejich „družiníků“, o katedrály, v jejichž nitru světlo, ona drahocenná esence, nabývá estetické dimenze, která posvátno činí viditelným i hrubému zraku: pilířem gotické společnosti byly přece všeobecně ctěné a uznávané autority a kategorie, solidarita i askeze se těšily širokému uznání, hospodářství bylo prostředkem, nikoli cílem, otázka spravedlivého zisku měla váhu a lichva byla zapovězena.

Scheinost neměl vůdcovské charisma Codreana nebo José Antonia, ani autoritu Mosleyovu, přesto byl vlivnou osobností: např. stavovské uspořádání, jehož první koncept vypracoval

spolu s Ladislavem Švejcarem v roce 1927 pro Národní obec fašistickou, bylo za II. republiky schváleno jako program Strany národní jednoty a i když v roce 1939 už tento program nestačil vstoupit v platnost, mohl *de facto* být základem nové ústavy!

„Pojem političnosti je psychologicky spjat s pojmem katolicity.“, píše Thomas Mann v *Kouzelném vrchu* se zjevnou narážkou na „politickou teologii“ Carla Schmitta. Scheinostův odkaz je rozhodně výzvou současnému měkkému a tolerantnímu „image“ katolictví, seznámit se s ním by však měl každý, kdo se chce u nás brát za j a k o l i skutečnou alternativu k vládnoucímu velkokapitálu a jeho politickým zástupcům z levé i pravé strany „spektra“: potlačovací a nivelizační techniky se sice zdokonalily (a převaha ještě mnohonásobila), metody ovšem zůstávají v podstatě tytéž (triáda „monitorování, manipulace a korupce“). Jistojistě také je, že při současných možnostech podmiňování a masového ovlivňování se lze o „dobrý lid“ opřít ještě méně než před 80 roky, a to snad ve všech situacích, včetně té (potencionálně) revoluční. Kdo „cítí proti“ a myslí na to, že přejde k té či oné „činnosti proti“, měl by vědět, jak daleko ho tyto kroky mohou také zavést. A v tom je osud Jana Scheinosta i jeho revue velice ilustrativní.

Studie Dělského potápěče se zaměřuje na vhled do obsahu dvou ročníků revue Stěžeň, kterou Jan Scheinost vydával v letech 1928–1930. Programatiku tak protikladnou modernímu světu český fašismus již nikdy neměl. Vychází jako první *původní* práce Tradice budoucnosti.

Jan Scheinost

Jan Scheinost studoval historii a působil v redakcích několika kulturně-politických časopisů, v letech 1928–1930 byl generálním tajemníkem Národní obce fašistické (NOF), v roce 1930 byl obviněn z organizace pokusu o státní převrat. V letech 1933 až 1943 pracoval jako šéfredaktor největších katolických novin a nepřestával se vymezovat vůči židozедnářské orientaci československého státu. Po převzetí moci komunisty v roce 1948 strávil 8 let v lágrech, odkud vyšel s těžce podlomeným zdravím. V roce 1936 byl vyznamenán papežským řádem *Pro ecclesia et pontifice*.

Doplňující obrazová příloha (Zdroj: Diplomová práce Jan Scheinost – prominentní katolický novinář před Národním soudem).

*Jan Scheinost s vysokým
papežským řádem Pro
Ecclesia et Pontifice*